

Delia VOICU

Elefantul din pădurea vieneză

„O superproducție (...), un decor fastuos (...), aproape o sută de costume”... așa era anunțat, de către biroul de presă al teatrului, noul spectacol al Ancăi Bradu. Nu e nici o exagerare publicitară în conținutul acestei prezentări. Pentru că, dacă ar fi să numesc principala însușire a montării, aceasta este grija pentru grandoearea imaginii scenice, de care regia pare, în multe momente, preocupată exclusiv.

Un elefant de bronz, în mărime naturală (ocupând aproape o pătrime din spațiul de joc), un basoreliev imens ale cărui figuri nu se definesc (și nici nu definesc nimic), artificii, torțe, sânge, ploaie, recuzită voluminoasă, cortine..., cărora li se adaugă o coregrafie expresionistă, un aranjament muzical copleșitor (cu pasaje din Richard Strauss, Prokofiev, Șnitke și Ravel), plus inserturi dramaturgice din Goethe, toate acestea vin în slujba poveștii unei tinere modeste, *Marianne*, care, eșuând în iubire – sentimentele ei se îndreptau către un nobil – se întoarce (și este primită fără împotrivire) la fostul ei logodnic. Revenirea în „mediul natural”

instalează armonia oarecum pitorească de la începutul piesei. Întâmplarea se petrece în anii '30, la Viena, oraș, pe de o parte, modern, cosmopolit, extravagant – „un baroc luminos”, cum îl numește unul dintre personaje –, pe de altă parte, un oraș care nu vrea să uite că a fost capitala unui imperiu măreț, cu rânduieli adânc înrădăcinate. Deși mica burghezie este prosperă și plină de vitalitate, iar aristocrația, sărăcită și viciată, cele două clase nu pot fuziona. Nici un „nouveau riche” nu este admis în apusele case înalte, oricât de decăzute ar fi. Dintr-o astfel de „legătură interzisă” (între *Marianne* și nobilul *Alfred*), se naște un copil care, departe de a trezi afecțiune familiei paterne, dezlănțuie, dimpotrivă, ură și violență – duse până la crimă. Copilul este simbolul ireconcilierii celor două lumi, așa cum *Bunica*, cea care duce la îndeplinire abominabilul gest, este simbolul Vechii Austriei. O conservatoare prin excelență, ea nu permite modificarea *statu-quo*-urilor. Personajul, întrupat de Silvia Ghelan – maiestooasă, autoritară și neînduplecată – reușește să-și motiveze,

prin știința și farmecul inconfundabil, inegalabil. al jocului, cruzimea. Marii artiști îi dau replă că Maria Seleş, emoționanta *Mamă*, și Cornel Răileanu, elocvent (ca întotdeauna) în rclul lui *Alfred*. Din păcate, aceste momente. autentice recitaluri de actorie, nu sunt marcate și de accente dramatice regizorale. Amintirea războiului nu este suficient întreținută spectacular, ci doar sugerată de prezența episodică a unui personaj cufundat într-o adâncă depresie: *Doamna Onorabilă* (Mariana Popovici), care așteaptă, zadarnic, să i se livreze soldăteii de plumb. S-a renunțat la dialogul eroinei cu duhovnicul, o secvență importantă care, alături de memoria războiului și de uciderea pruncului (realizată fără ponderea necesară actului), ar fi putut să dea greutate subiectului. Pentru că forma în care este lucrat îl încadrează doar într-un facil libret de operetă.

Montarea s-a concentrat pe expunerea amănunțită a universului din care provine *Marianne* (Irina Wintze): viața într-o mică stradă comercială, locuită de oameni obișnuiți, cu ambițiile, neîmplinirile și idilele lor. O viață banală, cu intrigi minore, ai căror protagoniști sunt proprietarii prăvăliilor: *Oskar* (Ioan Isaiu), *Regele scamatorilor* (Anton Tauf), și *Valéry* (cuceritoarea Miriam Cuibus), neobosită victimă în iubire, perseverentă până la ridicol și lipsă de discernământ, în poate cea mai umiltoare ipostază a unei femei – acceptarea relației, de mult compromise, cu un nemernic, care îi provoacă mereu suferințe și care nu este altul decât... tot *Alfred*.

Se bucură, de asemenea, de o desfășurare mult prea amplă, și scenele de cabaret. Mai puțin prețuită și mai puțin practică ca în Germania (dacă ne gândim, în special, la cabaretul politic) această formă spectaculară nu avea în Austria, la vremea respectivă, aceleași semnificații ca în țara vecină. Pasajele străine de piesă nu-și găsesc aici nici locul, și nici interpreții. Frazarea ilogică

a Vioricăi Mischilea (*Conferențiarul*) și, mai ales, vulgaritatea rostirii, rămând doar cu dansurile nu numai dezgustătoare și interminabile („coregrafia”: Mălina Andrei), dar și diletante (mișcările au, în multe momente, aerul luptelor greco-romane și chiar urmările lor sonore: tropăieli, sforțări zgomotoase, trânte, în acorduri... de vals), dansuri în care sunt antrenate, din nefericire, cele mai noi vârstare ale trupei.

Martor al tuturor evenimentelor – desfășurate pe ușița natală, în locuința de la țară, la picnic, pe malul „frumoasei Dunări albastre” sau în cabaret (decorul: Horațiu Mihaiu) – rămâne, mereu, elefantul. Care are, în spectacol, funcția de a asista... masiv și tăcut. Creația Ancăi Bradu nu este, însă, nici pe departe lipsită de virtuți. Recunoaștem priceperea folosirii și adâncirii spațiului scenic (exceptând, bineînțeles, elefantul), forța poetică a imaginilor (atunci când sunt preferate semitonurile și comele), coerența narativă (atunci când povestea nu e sufocată de efecte gratuite) sau capacitatea de a ține în mână o distribuție numeroasă. Sunt calități pe care le-am admirat, alături de multe altele, în *Deșteptarea primăverii* de la Teatrul Național Târgu-Mureș, Compania „Tompa Miklós”, pentru care a primit, de curând, o valoroasă nominalizare UNITER, la categoria „cea mai bună regie”.

Teatrul Național Cluj-Napoca – Povestiri din pădurea vieneză de **Ödön von Horváth**. Traducerea: **Dan Stoica**. Direcția de scenă: **Anca Bradu**. Decorul: **Horațiu Mihaiu**. Costume: **Lia Maria Vasilescu**. Mișcare scenică: **Mălina Andrei**. Distribuția: **Silvia Ghelan, Cornel Răileanu, Maria Seleş, Ioan Ardelean, Miriam Cuibus, Ioan Isaiu, Carmen Culcer, Emanuel Petran, Bucur Stan, Mariana Popovici, Irina Wintze, Anton Tauf, Maria Munteanu, Dragoș Pop, Lucia Wanda Toma, Ileana Negru, Viorica Mischilea, Adriana Băilescu, Angelica Nicoară, Alexandra Georgia Lungu, Cristina Cimbrea, Eva Crișan, Elena Ivănușcă**. Data premierei: **27 ianuarie 2001**.